Փոխադիչը ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի : – Տարեկան բաժանորդագինն է երկու ես կես արծաթ Մէճիտ կամերի վճարելի՝ թէ՛ մայրաքաղաքին ես իր արուարձանաց ես թէ՛ գաւառաց համար : –Վեց ես երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի : –Հատը 40 փարայ է, ես կը գտնուի մասնաւորապէս Պահիճ Գարու Չրախմեան ես գրախմեան Պօղոս ես Բաղոր աղայից խանութները : –Յանձնուելիք տողը 3 դուրուշ է մէկ անգամի համար : Վճռի աժան կըլլայ ամիսի անգամներուն համար :

ՀԱՍՑԷ

Ս.ո Տճօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալատճատեան

Կ. Պ. // Լ. Ի //

Պալըզ-բազար Նաֆիյէ խան վերի յարկ Թիւ 16

ԾՈՒԿԱԼ

درعليه‌ده بالق پازارنده نافعه خاننده اوست قاتده

١٦ نومرولى اوطه‌ده يونچ غزته‌سى صاحب امتيازى

حمپارسوم آلاجاجيان

ADRESSE

H. S. ALADJADJIAN

Directeur du journal Arménien

POUNTCH

16 Nafié-Han, Balouk-Pazar 16

CONSTANTINOPLE

Թիւ 2426 — Տ Ա. Բ Ա. Թ — 1894 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 17

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՋԻ

Պարզասիրութեան վերայ չմնայ դրած եմք, Շատ յորդորած եմք հայ ընտանիքներն, որ զարդասիրութեամբ և հեռւաւորապէս ընդունային ծախիք չվնասելին չկործանին, Պարզասիրութենէ հեռի եղող բաղմաթիւ ընտանեաց ապրուստի վախճանը նկարագրած եմք յաճախ, Աղտոտած եմք առեպ թէ պարզութիւնն է դեղեցկութիւն, պերճութիւն, վաճառականութիւն, և թէ՝ պչրանք ու պճնութիւնք առաջի ողջախոհութեան նողկալի կընձեն դեղեցիկ սեռն,

Բայց այս ամենայն յորդորք, նկարագրութիւնք, ինչպէս նաեւ ուրիշ ժողովրդոց մէջ տեսնուած պարզասիրութեան դործոց ու ձեռնարկութեանց յիշատակութիւնք՝ դժբաղդաբար անպտուղ մնացած են դրեթէ, Ո՛չ սակաւցաւով կը նկատեմք այս վիճակին, մանաւանդ վերջին ժամանակներս, յորս առաւել նիւթական անձկութիւն կը տիրէ, և ընտանեաց տեսարք չատ դժուարութիւն կը կրեն օրըստօրեայ պէտքերն իսկ հայթայթելու համար,

Բարձր դասու ընտանիքներ, մեծ բարիք կընեն ստորին դասուց, եթէ վճհանձնաբար պարզասիրութեան գործնական օրինակ ընծայեն, Շատ տուներ, փոխանակ խաղաղութեան օթևան լինելու, դժտութեան ու խռովութեան չարաշուք վայրեր դարձած են զարդարանաց պատճառաւ, Բարձր դասու ընտանիք կրնան անդորրացունել ղայնս, և ի չափաւորութեան ածել, խեղճերն՝ նայելով նայելով բարձրերն, չանահնար կը լինին հասնիլ բարձրերն, և կը հիւծին, Արդարև դիտութեան դործ մ'ալ դործած պիտի լինին բարձր դասու ընտանիքներ, պարզասիրութեամբ երևելով հրապարակաց, ղբօսավայրաց ու եկեղեցեաց մէջ, Երեթէ քան տարի յառաջ աղնուական տիկնայք և օրիորդք Պարզասիրաց ընկերութիւն մը կազմեցին մեր յորդորանօքն, ուրախ եղանք, բայց երկար չտեւեց մեր ուրախութիւնը, վասն զի այդ առաքինական ընկերութիւնը չատ չտեւեց, Միթէ դժուարին է դարձեալ ընկերանալ այդպիսի վեհ նպատակի համար,

ԹՂԹԱՆՑՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՋԻ

Սեւերակ, 24 Օգոստ, 1894, – Վէրան-շեհիր, – Ոոքայ դաւառին, – Անդամ մը ամրան հեղձուցիչ տապ աւուրց միոյն մէջ տեսիլ ունեցայ դնալ ի Վէրան-շեհիր, որ գիւղաքաղաքիս հարաւային արեւելեան կողմն և խառնուած են ոչ նուազ հեռի լայնածաւալ դաշտի մը մէջ է, Արդէն մեր կառնակը չորեքոտան ժամու հեռաւորութեամբ ճանապարհ մը թողած էինք, հասանք դիւղ մը, դիւղ մը՝ որոյ անունն լսած էի թէև, բայց զայն ո՛չ տեսած և ո՛չ նորա համար փոքր ինչ հետաքրքրութիւն ունեցած էի, Այս դիւղ նոյն պահուն երբ հետաքրքրութիւնս դրաւած էր, Արար և Փիւրոճ բաղկացեալ դեղջական խմբի մը՝ մեր իջևանած վրանի առջևէն անցնիլը նկատեցի, հետաքրքրութեամբ հարցնելով հասկցայ նոյա դնալիք տեղն, Համբերութեանց հայր և անհանդոյն տիպար երանելոյն Ոոքայ դամբարանն ուխտել կերթային նոքա, որ փոքր ինչ հեռի էր մեր վրանէն, Ըստ դեղջական աւանդութեանց՝ Ոոքայ մարմինն ատ մղկիթի մը մէջ ամիոփուած է, Այս դիւղն՝ խառնակ Լ.յոյզ Փէչդէմցիք, և հայք՝ աղաւաղեալ արտասանութեամբ՝ փոխանակ Ոոք Երանելիի՝ Ոորրանելի կանուանեն, Պատմութիւնն ալ կը հաստատէ Ոոքայ դամբարանն այս դիւղի մէջ լինելն, վասնզի, պատմադիրն՝ եղբակացնելով իւր դատմութիւնն՝ կըսէ, «Մեռաւ Ոոր և թաղեցին ղնա մերձ ի Թլկուրան» Թլկուրան արդէն իւրմէ հապիւ մի ժամ հեռաւորութիւն ունեցող դիւղ մ'է այժմ, որոյ յանդերումն քաղաք մը լինելու ապացոյցներն ոչ նուազ են, Դիւղն իւր կռնակն ունի բերդ մը, որոյ վերայ մինչև ցայսօր կը տեսնուին եկեղեցւոյ մը փլատակներն և քանի մը չէնքերու հետքն, Այս բերդի ստորոտն կայ դերեզմանատուն մը, յորում դանուած տապանաքարերուն մատնանիշ վկայութեամբ բաղմամարդ քաղաքի մը անցեալն կապացուցանեն, Տապանաքարերուն վրայ դրութիւնները նշմարեցի, բայց անընթեռնելի են, սակայն տեսայ անթուադիր տապանաքար մը, յորում դրուած է « հանդեաւ Մարութք, »

Եղիա Փափազեան

Բերա . 15 Մայիս 1894 . – Մերթ պիտի նկարագրեմ Բերայի կեանքը իւր բոլոր ճշդութեամբն, Բայց՝ Բերայի վրայ խօսելէ յառաջ՝ կուզեմ մի քանի խօսք ևս ընել Իսկիւտարի վրայ, ուր ծնած ու անած եմ, Ծննդավայր մը միշտ նուիրական կըլլայ, կեանքի մէջ պատահարներ չատ նուիրական բաներ մոռցընել կուտան, և թերևս ուրիշ նուիրական բաներ ուենենալու ակնկալութեամբ, դաղտնիք մ'է թէ, մարդս միշտ կը չահի՞, թէ՝ ո՛չ, Միայն ժամանակն կընայ հաստատել զայս, — Իճաթիյէ թաղին ո՛ր ըլլալն դիտէք, քանի որ մի քանի անդամ անկէ ձեղ խօսած եմ, Դիտէք որ անդ երկսեռ վարժարան մը ունինք, և յայտնի է ձեղ այն վարժարանաց անուան երևելութիւնն և ներսեհեան լինելն, Իճաթիյէի աղբատիկ դասու ակնկալութիւնն է այդ վարժարանները, Թշուառ պատանին անդ պիտի առնու իւր մտքին լոյսն, Ցաւով կուդամ ըսել թէ մատղաշ այդ վարժարանաց լոյսն մարեցաւ, Մարեցաւ բոռն պարդ է, երբ որ և իցէ անհատի մը համար է, Դպրոցին լոյսն մարեցաւ ըսելն, հարիւրաւոր ի ծնէ թըշուառ մանկանց հոդիներն մութը ծածկեցին ըսել է, Վատդին մեծութիւնն իսկոյն փնտռել կուտայ այդ լուսոյ չիջման չարժառիթն, Աղդային վարժարանաց բարեկարդման և կամ խանդավառման պատճառ՝ ընդհանրապէս հոդաբարձութիւնք կըլլան, Եւ որովհետև մեր մէջ նոքա ձրիաբար ծառայող անհատներ են, և ոչ մէկ թաղեցի նոցա ընթացից դէմ դանդատելու իրաւունք չունի, Վարժարանին ընդհանուր կառավարիչն և դասատուն, որովհետև իւր 30-40 ոսկի պահանջքն կուդէ, հոդաբարձութիւնն կոչուած բիրտ վարմունքով մը մինչև իսկ հրելով ու մշտելով դուրս կը վռնտէ, և տեղն անփորձ մէկը կը բերէ, Եթէ բաղմաչխատ բայց ղրկեալ պաշտօնեային ամսականն չառնուր, ինչպէս պիտի ապրէր, Չեմ ուղեր այս խնդրոյ վրայ երկարել, Իճաթիյէի թաղն չատ և չատ իւր վարժարանն բարեկարդ վիճակի մէջ պահելու կարող է, միայն հոդաբարձութիւնն դիտցայ թէ իւր թոյլ վարմունքով աղբատին մանկան կը զնասէ չարչար, եթէ ոք գինքն անկարող կը նկատէ դործի մը համար, հարկ է իսկոյն թողուլ ղայդ, Այս է քաղաքութիւնն, Իճաթիյէ աշխատասէր ու ժրաջան երիտասարդներ չեն պակսիր, Եթէ ուղուի՝ մեր ուրախութեամբ կընշանակեմք մի քանիներու անուններ, Ուրիշ 2-3 հոգի ևս դասատուներէն 10 ական ոսկի առնելիք ունին եղեր, և ասոնք ևս ճանբուեր են, Տնտեսական 20 ոսկի կուզէ, Մեծ ճշմարտութիւն մ'է որ ամեն ոք իւր դործին համար ծնած է, «Մառայ լաւ՝ ոչ կարէ երկու տէրանց ծառայել», Երկու տիրոջ ծառայող անձն և ո՛չ մէկ տէրն կընայ դոհացունել, Իճաթիյէի հոդաբարձութիւնն՝ դպրոցին ի նպաստ, ղբօսարան մը կը բանեցնէ, արդարև ասոնց ժրաջանութիւնն և ո՛չ ոք կընայ ուրանալ, բայց այս իրենց դործն չէ, Ալքօլին չոգին իսկ դործերն տալբեր դոյնով կը ցուցնէ, Մանուկին հոդւոյն վրայ լաւ ազդեցութիւն չըներ, երբ դիտնայ թէ իւր հոդեկան պէտքերն ուրիշի մը զնաստեւելովը կը դոհանան, Աչխարհի չարիքն ընդհանրապէս մեծի խօսք մտիկ չընելով յառաջ կուդան,

Ս. Դայրգճեան

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կարնոյ Ամատասարեան վարժարանի առաջին տնօրէն Մեծ, Ռուբէմ էֆէնտի Մատաթեան հինդչարթի մայրաքաղաքս եկաւ, վարժարանին վերաբերեալ դործոց պատճառաւ, Աղնուաչուք Պ. Կարապետ Եղեանց ալ՝ որ վարժարանին լիամասկալն է, արդէն մայրաքաղաքս կը դտնուի,

— Բաղաքական ժողովը անցեալ ուրբաթ աւուր նոյնին մէջ տեսնելով որ՝ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան հրաժարեալ անդամք անդրդուելի կը մնան, Տարկադրեցաւ հրաժարելոց տեղ ուրիշներն ընտրել, Արդ Հիւանդոցի Հոգաբարձութեան անդամք են՝ Մանուկ Արղրեան, Մկրտիչ Աչըճեան, Յակոբ Դաղաղեան, Շնորհք Նազդաչեան, Պաարիկ Կիւլէկեան, Սարդիս Թաչճեան, Տիդրան Մանուկեան, տոքթոր Թիւրապեան և տոքթոր Մասիս էֆէնտիներն,

— Տիւրիկի աղդային կալուածոց հոդաբարձութեան անդամոց մին՝ վախճանած, և երկուքն հրաժարած լինելով՝ Բաղաքական ժողովը որոշեց դրել Տիւրիկի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ թաղական խորհրդոց, որ ըստ կանոնի միահամուռ նիստ ընելով ուրիշներն ընտրեն վախճանեալոյն ու հրաժարելոց տեղ, և տեղեկագրեն ի Պատրիարքարան առ ի վաւերացումն,

— Դեր, Տ. Մատթէոս Եսկիսկոպոս Իզմիրլեան՝ անցեալ կիրակէ Դարթմալի Ս. Նշան եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւոր Պատարագ մատոյց՝ Դարամանեան տան ննջեցելոց հոդւոց համար, և այն առթիւ օծեց յիշեալ եկեղեցւոյ դանձարանին մէջ դտնուած ձեռադիր Աւետարան մը, զոր 228 տարի յառաջ դրած է Զաքար անուն դպիր մը, և զոր Թորդոմեան ազնիւ հարազատք արծաթով պատել և ոսկի տառիւք զարդարել տուած են,

— Դեր, Տեղապահ Սրբազանն երկուշաբթի կայսերական պալատն երթալով՝ տեսակցեցաւ առաջին աւենակապետ վ.սեմ. Հաճի Ալի պէյի հետ,

— Մեծաւ գոհութեամբ կը հրատարակեմք թէ՝ հանրածանօթ սեղանաւոր Թաչճեան Աղնուաչուք Սարդիս էֆէնտի Խասդիւղի փարմադ-դաբու թաղին մէջ ընդարձակ տուն մը նուիրեց դիւղին Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ և Ս. Ներսեսեան վարժարանի, 3-400 լիրա կարժէ տունն, Առ այժմ անդ պիտի պատսպարուին վերջին հերդեհէն արկածեալ թշուառք,

— Եդիպտոսի Հայոց Առաջնորդ Գեր, Տ. Գէորդ վարդապետ Իւթիւճեան, և Իզմիրի Առաջնորդ Գեր, Տ. Ներսէս վարդապետ Արսլանեան՝ այս շաբթու ուղևորեցան իւրեանց պաշտօնավայրերն,

— Նահապետեան Տ. Փիլիպպոս եպիսկոպոս, որ առաջնորդական պաշտօնավարութենէն դադարած և Երուսաղիմայ վանուց մէջ հաստատուած էր իբրև նախկին միաբան, – ամսոյս 1 ին վախճաներ է 73 տարեկան,

— Պաղատատի երևելիներէն Գուլումճեան Բերսովբէ էֆէնտիի (բնիկ Թալասցի) ամուսին տիկին Մարիամ, 36 տարեկան հասակին մէջ մահկանացուն կնքեր, և յուղարկաւորութեան հանդէսն մեծաւ շքով կատարուելով, մարմինը եկեղեցւոյ բակին մէջ ամփոփուեր է, Ուղղարկաւորութեան ներկայ դտնուեր են ամէն աղդայ երևելիք, և վսեմ. Կուսակալն ժանտարմաներ ու ոստիկաններ ղրկեր է, Դիվեստիք կը խօսի վախճանեալ տիկնոջ առաքինութեանց վերայ,

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բարձր, Մեծ Նպարապետն չորեքշաբթի երեկոյ կայսերական պալատն երթալով՝ Նորին Վեհափառութեան քով մնաց երկու ժամու չափ,

— Կ. Պոլսոյ երկրաչարժէ ձլասեալ կարօտելոց ի նպաստ հանդանակութեան դումարն՝ զոր հրատարակել կը չարունակէ քաղաքապետութեան մեծ յանձնաժողովն, մինչև 50000 լիրա բարձրացած էր երկու օր յառաջ, և ցարդ ղանազան թաղերու մէջ բաչխեալ դրամին դումարն 1400 լիրայի չափ եղած է, թէ՛ հանդանակութիւնն և թէ՛ բաչխումն կը չարունակուին,

— Օսմանեան դրամատան ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընթ՝ որ քանի մը ամսէ հետէ բացակայ էր, հինդչաբթի առաւօտեան հետ վերադարձաւ, Դրամատան թարդմանն, և ծխախոտի ու թէնեքէի Ռեժիի տնօրէնը մինչև Զաթալճա ընդ առաջ դնացած էին,

— Բերայի պատժական դատարանի ընդհանուր դատախազ Միխալաքի էֆէնտի՝ որ Նօղղատ կը դտնուէր, վերադարձաւ,

— Կառավարութեան հաչուեկշռի մեծ յանձաժողովոյ նախագահ Մահմուտ Ձէլալէտտին փաչայի համար՝ 20000 ղրուչ ամսաթոշակ որոշուեցաւ,

— Ռուսիոյ կայսրն 20000 րուպլի նուիրեց՝ մայրաքաղաքիս

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գ.Գ. Ա. Կնոջ՝ իբրեւ բնական էակ՝ ունի հանգիստ եւ հոգեկան կեանքի իւրայատուկ պայմաններ, որոնց մէջ ինքնին կը զարգանայ եւ կը հասունանայ։ — Գ.Գ. Գ. Քաղաքական եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Դ. Ընտանեկան եւ տնտեսական կեանքի ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ե. Ամուսնութիւն։ — Գ.Գ. Զ. Ծնողական իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Է. Ժառանգական եւ ընտանեկան իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Ը. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Թ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ժ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։

Գ.Գ. Ա. Կնոջ՝ իբրեւ բնական էակ՝ ունի հանգիստ եւ հոգեկան կեանքի իւրայատուկ պայմաններ, որոնց մէջ ինքնին կը զարգանայ եւ կը հասունանայ։ — Գ.Գ. Գ. Քաղաքական եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Դ. Ընտանեկան եւ տնտեսական կեանքի ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ե. Ամուսնութիւն։ — Գ.Գ. Զ. Ծնողական իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Է. Ժառանգական եւ ընտանեկան իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Ը. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Թ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ժ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։

Գրքոյկը կը վաճառուի 1 ռուբլի արծաթով։ Ուղարկելու համար 1 ռուբլի 17 կոպեկ։ Ուղարկելու համար 1 ռուբլի 17 կոպեկ։

Կը խնդրուի դիմել՝ Թիֆլիս, Գ. Ա. Կնոջ՝ իբրեւ բնական էակ՝ ունի հանգիստ եւ հոգեկան կեանքի իւրայատուկ պայմաններ, որոնց մէջ ինքնին կը զարգանայ եւ կը հասունանայ։ — Գ.Գ. Գ. Քաղաքական եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Դ. Ընտանեկան եւ տնտեսական կեանքի ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ե. Ամուսնութիւն։ — Գ.Գ. Զ. Ծնողական իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Է. Ժառանգական եւ ընտանեկան իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Ը. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Թ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ժ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։

Գրքոյկը կը վաճառուի 1 ռուբլի արծաթով։ Ուղարկելու համար 1 ռուբլի 17 կոպեկ։ Ուղարկելու համար 1 ռուբլի 17 կոպեկ։

Կը խնդրուի դիմել՝ Թիֆլիս, Գ. Ա. Կնոջ՝ իբրեւ բնական էակ՝ ունի հանգիստ եւ հոգեկան կեանքի իւրայատուկ պայմաններ, որոնց մէջ ինքնին կը զարգանայ եւ կը հասունանայ։ — Գ.Գ. Գ. Քաղաքական եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Դ. Ընտանեկան եւ տնտեսական կեանքի ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ե. Ամուսնութիւն։ — Գ.Գ. Զ. Ծնողական իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Է. Ժառանգական եւ ընտանեկան իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Ը. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Թ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ժ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։

Գրքոյկը կը վաճառուի 1 ռուբլի արծաթով։ Ուղարկելու համար 1 ռուբլի 17 կոպեկ։ Ուղարկելու համար 1 ռուբլի 17 կոպեկ։

Կը խնդրուի դիմել՝ Թիֆլիս, Գ. Ա. Կնոջ՝ իբրեւ բնական էակ՝ ունի հանգիստ եւ հոգեկան կեանքի իւրայատուկ պայմաններ, որոնց մէջ ինքնին կը զարգանայ եւ կը հասունանայ։ — Գ.Գ. Գ. Քաղաքական եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Դ. Ընտանեկան եւ տնտեսական կեանքի ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ե. Ամուսնութիւն։ — Գ.Գ. Զ. Ծնողական իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Է. Ժառանգական եւ ընտանեկան իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Ը. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Թ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ժ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։

Գրքոյկը կը վաճառուի 1 ռուբլի արծաթով։ Ուղարկելու համար 1 ռուբլի 17 կոպեկ։ Ուղարկելու համար 1 ռուբլի 17 կոպեկ։

Կը խնդրուի դիմել՝ Թիֆլիս, Գ. Ա. Կնոջ՝ իբրեւ բնական էակ՝ ունի հանգիստ եւ հոգեկան կեանքի իւրայատուկ պայմաններ, որոնց մէջ ինքնին կը զարգանայ եւ կը հասունանայ։ — Գ.Գ. Գ. Քաղաքական եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Դ. Ընտանեկան եւ տնտեսական կեանքի ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ե. Ամուսնութիւն։ — Գ.Գ. Զ. Ծնողական իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Է. Ժառանգական եւ ընտանեկան իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Ը. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Թ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ժ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։

Գրքոյկը կը վաճառուի 1 ռուբլի արծաթով։ Ուղարկելու համար 1 ռուբլի 17 կոպեկ։ Ուղարկելու համար 1 ռուբլի 17 կոպեկ։

Կը խնդրուի դիմել՝ Թիֆլիս, Գ. Ա. Կնոջ՝ իբրեւ բնական էակ՝ ունի հանգիստ եւ հոգեկան կեանքի իւրայատուկ պայմաններ, որոնց մէջ ինքնին կը զարգանայ եւ կը հասունանայ։ — Գ.Գ. Գ. Քաղաքական եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Դ. Ընտանեկան եւ տնտեսական կեանքի ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ե. Ամուսնութիւն։ — Գ.Գ. Զ. Ծնողական իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Է. Ժառանգական եւ ընտանեկան իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Ը. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Թ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ժ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գ.Գ. Ա. Կնոջ՝ իբրեւ բնական էակ՝ ունի հանգիստ եւ հոգեկան կեանքի իւրայատուկ պայմաններ, որոնց մէջ ինքնին կը զարգանայ եւ կը հասունանայ։ — Գ.Գ. Գ. Քաղաքական եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Դ. Ընտանեկան եւ տնտեսական կեանքի ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ե. Ամուսնութիւն։ — Գ.Գ. Զ. Ծնողական իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Է. Ժառանգական եւ ընտանեկան իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Ը. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Թ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ժ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։

Գրքոյկը կը վաճառուի 1 ռուբլի արծաթով։ Ուղարկելու համար 1 ռուբլի 17 կոպեկ։ Ուղարկելու համար 1 ռուբլի 17 կոպեկ։

Կը խնդրուի դիմել՝ Թիֆլիս, Գ. Ա. Կնոջ՝ իբրեւ բնական էակ՝ ունի հանգիստ եւ հոգեկան կեանքի իւրայատուկ պայմաններ, որոնց մէջ ինքնին կը զարգանայ եւ կը հասունանայ։ — Գ.Գ. Գ. Քաղաքական եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Դ. Ընտանեկան եւ տնտեսական կեանքի ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ե. Ամուսնութիւն։ — Գ.Գ. Զ. Ծնողական իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Է. Ժառանգական եւ ընտանեկան իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Ը. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Թ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ժ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։

Գրքոյկը կը վաճառուի 1 ռուբլի արծաթով։ Ուղարկելու համար 1 ռուբլի 17 կոպեկ։ Ուղարկելու համար 1 ռուբլի 17 կոպեկ։

Կը խնդրուի դիմել՝ Թիֆլիս, Գ. Ա. Կնոջ՝ իբրեւ բնական էակ՝ ունի հանգիստ եւ հոգեկան կեանքի իւրայատուկ պայմաններ, որոնց մէջ ինքնին կը զարգանայ եւ կը հասունանայ։ — Գ.Գ. Գ. Քաղաքական եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Դ. Ընտանեկան եւ տնտեսական կեանքի ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ե. Ամուսնութիւն։ — Գ.Գ. Զ. Ծնողական իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Է. Ժառանգական եւ ընտանեկան իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Ը. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Թ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ժ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։

Գրքոյկը կը վաճառուի 1 ռուբլի արծաթով։ Ուղարկելու համար 1 ռուբլի 17 կոպեկ։ Ուղարկելու համար 1 ռուբլի 17 կոպեկ։

Կը խնդրուի դիմել՝ Թիֆլիս, Գ. Ա. Կնոջ՝ իբրեւ բնական էակ՝ ունի հանգիստ եւ հոգեկան կեանքի իւրայատուկ պայմաններ, որոնց մէջ ինքնին կը զարգանայ եւ կը հասունանայ։ — Գ.Գ. Գ. Քաղաքական եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Դ. Ընտանեկան եւ տնտեսական կեանքի ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ե. Ամուսնութիւն։ — Գ.Գ. Զ. Ծնողական իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Է. Ժառանգական եւ ընտանեկան իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Ը. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Թ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ժ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։

ՎԱՃԱՌՔԻ ԼՈՒՐԵՐ

Ընտանեկան եւ հասարակական կեանքի մէջ կնոջ դիրքը։ Ընդհանուր գաղափարներ։ Կնոջ դիրքը հին ժամանակներում։ Կնոջ դիրքը միջին դարերում։ Կնոջ դիրքը նոր ժամանակներում։ Կնոջ դիրքը Եւրոպայում։ Կնոջ դիրքը Ասիայում։ Կնոջ դիրքը Ամերիկայում։ Կնոջ դիրքը Աւստրալիայում։ Կնոջ դիրքը Աֆրիկայում։ Կնոջ դիրքը Օվկիանիայում։ Կնոջ դիրքը Հնդկաստանում։ Կնոջ դիրքը Չինաստանում։ Կնոջ դիրքը Ճապոնիայում։ Կնոջ դիրքը Պարսկաստանում։ Կնոջ դիրքը Թուրքիայում։ Կնոջ դիրքը Արաբիայում։ Կնոջ դիրքը Եգիպտոսում։ Կնոջ դիրքը Աբիսինիայում։ Կնոջ դիրքը Լիբիայում։ Կնոջ դիրքը Մարոկկոյում։ Կնոջ դիրքը Ալժիրում։ Կնոջ դիրքը Թունիսում։ Կնոջ դիրքը Տրիպոլիում։ Կնոջ դիրքը Բարբարիայում։ Կնոջ դիրքը Սենեգամբիայում։ Կնոջ դիրքը Գվինեայում։ Կնոջ դիրքը Սիերա Լեոնեում։ Կնոջ դիրքը Լիբերիայում։ Կնոջ դիրքը Գանայում։ Կնոջ դիրքը Տոգոյում։ Կնոջ դիրքը Դահոմեում։ Կնոջ դիրքը Նիգերիայում։ Կնոջ դիրքը Կամերունում։ Կնոջ դիրքը Գաբոնում։ Կնոջ դիրքը Կոնգոյում։ Կնոջ դիրքը Անգոլայում։ Կնոջ դիրքը Նամիբիայում։ Կնոջ դիրքը Բեչուանալենդում։ Կնոջ դիրքը Ռոդեզիայում։ Կնոջ դիրքը Մոզամբիկում։ Կնոջ դիրքը Մադագասկարում։ Կնոջ դիրքը Մավրիկիոսում։ Կնոջ դիրքը Ռեյունիոնում։ Կնոջ դիրքը Կոմորներում։ Կնոջ դիրքը Սեյշելներում։ Կնոջ դիրքը Ամիրանտներում։ Կնոջ դիրքը Ալդաբրայում։ Կնոջ դիրքը Ֆարկուարում։ Կնոջ դիրքը Ասումպսիոնում։ Կնոջ դիրքը Ռոդրիգեսում։ Կնոջ դիրքը Ագալեգայում։ Կնոջ դիրքը Սենթ Բրանդոնում։ Կնոջ դիրքը Կարոլինյան կղզիներում։ Կնոջ դիրքը Մարիանյան կղզիներում։ Կնոջ դիրքը Պալաուում։ Կնոջ դիրքը Մարշալյան կղզիներում։ Կնոջ դիրքը Գիլբերտյան կղզիներում։ Կնոջ դիրքը Էլլիսյան կղզիներում։ Կնոջ դիրքը Ֆիջիում։ Կնոջ դիրքը Տոնգայում։ Կնոջ դիրքը Սամոայում։ Կնոջ դիրքը Նոր Զելանդիայում։ Կնոջ դիրքը Նոր Կալեդոնիայում։ Կնոջ դիրքը Նոր Հեբրիդներում։ Կնոջ դիրքը Սողոմոնյան կղզիներում։ Կնոջ դիրքը Նոր Գվինեայում։ Կնոջ դիրքը Նոր Բրիտանիայում։ Կնոջ դիրքը Նոր Իռլանդիայում։ Կնոջ դիրքը Նոր Մեկլենբուրգում։ Կնոջ դիրքը Բիսմարկի արշիպելագում։ Կնոջ դիրքը Ադմիրալտեյան կղզիներում։ Կնոջ դիրքը Կարոլինյան կղզիներում։ Կնոջ դիրքը Մարիանյան կղզիներում։ Կնոջ դիրքը Պալաուում։ Կնոջ դիրքը Մարշալյան կղզիներում։ Կնոջ դիրքը Գիլբերտյան կղզիներում։ Կնոջ դիրքը Էլլիսյան կղզիներում։ Կնոջ դիրքը Ֆիջիում։ Կնոջ դիրքը Տոնգայում։ Կնոջ դիրքը Սամոայում։ Կնոջ դիրքը Նոր Զելանդիայում։ Կնոջ դիրքը Նոր Կալեդոնիայում։ Կնոջ դիրքը Նոր Հեբրիդներում։ Կնոջ դիրքը Սողոմոնյան կղզիներում։ Կնոջ դիրքը Նոր Գվինեայում։ Կնոջ դիրքը Նոր Բրիտանիայում։ Կնոջ դիրքը Նոր Իռլանդիայում։ Կնոջ դիրքը Նոր Մեկլենբուրգում։ Կնոջ դիրքը Բիսմարկի արշիպելագում։ Կնոջ դիրքը Ադմիրալտեյան կղզիներում։

Գինը 1 ռուբլի 17 կոպեկ։ Գինը 1 ռուբլի 17 կոպեկ։

Կը խնդրուի դիմել՝ Թիֆլիս, Գ. Ա. Կնոջ՝ իբրեւ բնական էակ՝ ունի հանգիստ եւ հոգեկան կեանքի իւրայատուկ պայմաններ, որոնց մէջ ինքնին կը զարգանայ եւ կը հասունանայ։ — Գ.Գ. Գ. Քաղաքական եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Դ. Ընտանեկան եւ տնտեսական կեանքի ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ե. Ամուսնութիւն։ — Գ.Գ. Զ. Ծնողական իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Է. Ժառանգական եւ ընտանեկան իրաւունքներ։ — Գ.Գ. Ը. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Թ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։ — Գ.Գ. Ժ. Ընտանեկան եւ հոգեկան ազատութիւն։

ոսկի, 8 չիլին և 7 փէնս։ Ցաճախորդն չվճարելու դաղափարն իսկ չունենար, վասն զի խոստացած էր։ Անգլիացիք ընդհանրապէս հաստատամիտ են։

×× Ֆօնօկրաֆի գործիքն կը կրթէ։ - Վաշինկթընի մէջ մէկու մը 12-14 տարեկան աղջիկն մերթ ոչինչ պատճառներէ յուզեալ կը պօռայ։ Հայրն ի զուր հնարք մը կը խորհի, ի զուր կը խրատէ, ի զուր յորդորներ կը կարդայ։ աղջիկն միշտ սառակ, միշտ անուղղայ է։ այսքան յոռի մոլութիւն մը գործիք մը միայն կրնայ ի ըդգասառութիւն ածել անուղղայ աղջիկն։ Օր մը երբ դարձեալ այս աղջիկն կը պօռար, հայրն այս ձայներն Ֆօնօկրաֆի միջոցաւ կը պահէ, և աղջիկն ընկերային հետհանդարտ տեսնուելու առին դործիքն բերելով՝ նորա անվայել խօսքերն ու արարքն յերեւան կը հանէ։ Աղջիկն այլայլմէ կըլլայ։ այնուհետեւ նոյն լկտի աղջիկն չէ։ Այս դրութիւն քանի՛ օգտակար է, և ազդեցութիւնն դօրաւոր, քանի որ կը հաւատանք թէ որղայք ո՛րքան որ չար լինին, միշտ բարեկամայ մէջ մեծ երեւելու փափաքն ունին։

ՄԱՅՐԱԿԱՆ ՍԷՐ՝Ն

Գիտութիւնն՝ աշխարհի բնական զօրութեանց առեղծուածներու ամենէն նրբինն իսկ կշռելու ու դասելու կարող եղած է։ Գիտութիւնն՝ չկրնար քեանի ինչպէս նաեւ պաղութեան առեղծուածներն յոյժ որոշապէս իմացած է։ Բայց քանի՛ անգամ է այդ՝ ի վեր հանելու որսի ու հոգւոյ մը յուզմանէ գոյացեալ բարեխառնից առեղծուածն։ Ո՛վ կրնայ պատմել՝ մօր մը իւր զաւակն լանջքին վրայ սեղմած առեն զգացածն։ Կա՞յ մէկն որ կարենայ որոշել առիւծ առիւծանց ընդգացման առեղծուածն. միայն կըրնանք ըսելով թէ մայրն կը սիրէ իւր զաւակն, երկու առղք կը խենդեանայ մէկմէկու համար։ Շատ եւ շատ պարմանալի եւ տկար է մարդկութեան միքն այս սիրոյ համար.. ի՞նչն՝ մարդկութենէ դերի ի վերոյ մի զգացումի է եւ սա է որ զնարդ կը բարձրացնէ իւր անկեալ վիճակէն։ « Ձախողն չատրիր » ըսած է մեծ հեղինակ մը։ Բանի՛ աւելորդ է՝ պէտք հաստատելու համար խօսք մը ըսել, քանի որ այս ճշմարտութեան ապդեցութեան տակ եղողներն երջանկութեամբ կը հային այդ սիրոյ առարկային։ Երկու առղիկ սիրոյ տեւողութեան վրայ քիչ մը առարկութիւն։ Թերեւս անցողական լինի. թերեւս տարիներու չերջանայ պատճառ լինի այդ զգացմանց ոչնչութեան, բայց մայրական սէրն տեւողական է։ Մայր ըլլալ, եւ որդիական սէր չունեցողն՝ ճիւաղ, հրէշ մ'է, ի բնութիւնն որդեսիրութիւն տուած է մօր մը՝ կաթին հետ։ Կաթին հետ չաղախուած է այդ զգացումն. մանուկը մօրն տանքին կախուած՝ կը ծծէ կաթն ինչպէս նաեւ իւր մօր գգուանքն՝ որ է որդեսիրութիւն։ Ամենէ աղքատին ու չքաւորին զաւակն իակ երջանիկ է, վասն զի մօրը կաթէն ու սէրէն աւելի բանի մը կարօտ չէ։ Միեմ բնութիւնն կըրնա՛ր տարբեր կերպիւ տահմանել հէգ մանկանց։ Վա՛յ մայրական դօրովի զուրկ եղող տարաբաղդ մանկանց։

* * *

Տիկին Աննա կորսուած էր տմուսինն 5 տարիէ ի վեր։ Ապրի Աննա չարչարանաց խաչն կը տանէր։ 17 տարեկան որդւոյն հետ միասնակ Բեւբայի աղքատ թաղերուն մէջ վարձակ սենեակ մը վարձած՝ ձեռագործութեամբ կապրէր մուսայութեան մէջ։ 35 տարեկան այրի մը աղքատութեան մէջ՝ տոկալի՛ բան է։ Շատ աւելի տոկալի է երբ այդ այրին յոյժ զեղչիկ է։ Աննայի աչաց անուշութիւնն, դէմքոյ գեղն ու հրապոյրն թառամական անբարոյականաց ուշն գըրաւած էր։ Մեծ խոստումներ կուղղուէին մերթ իրեն՝ մեծատուններէ ու ընչաւէտներէ։ Պառաւ ու զգուիր կիներ չուրջն կը թափառէին. ատոնք՝ միայնութեան տզատդայ մը ցուցընող սինիքոր միջնորդներ էին, ոչք ի զուր կը չանային հանդուել Աննա։ Աղքատութիւնն՝ վեհ հոգիներն երբէք չի կաղող ընկճել։ Աննա այսպիսի խոստմանց արհամարհանօք կը հայէր. կատէր մարդկութեան գարշելի կողմերն, եւ իւր աղքատութեան խցիկն՝ որդւոյն հետ՝ հարստութեան ու փարթամութեան մէջ թափառական կը նկարէր։ Օտար ու անծանօթ հարուստին կարկառեալ բազուկներն իրեն տոկունմն կը պատճառէին։ Աննա մէկն միայն կըընար սիրել. ա՛յն ալ իւր զաւակն էր, որ դիմեամն մը մէջ ծառայութիւն կընէր։ Թշուառութիւնն միշտ թշուառութեանց կառաջնորդէ։ Ամուսնոյն ողջ եղած ժամանակ զաւակն Արտաշ ծըբէրներու դպրոցն դրուած էր ձրի. բայց հօրը մահուանէ վերջը՝ չար ընկերաց դրդմամբ թողուով դպրոցը, փողոցներն կը թափառէր։ Մայրական խրատներն ու արցունքներն անզօր մնացին իւր փոքրիկ զաւակին քով։ Արտաշ վերջապէս գինեւատն ծառայ եղած էր։ Ո՛ր մայր կրնայ տոկալ այսքան բարոյական անկման մը, մանաւանդ Աննայի նման մայր մը, որոյ միակ յոյսն ու ակնկալութիւնն՝ զաւակն էր։ Արտաշ միայն կարող պիտի ըլլար դինքն բարձրացնել, բայց կը տեսնէ որ իւր բոլոր յոյսերն ոչնչացած են։ Փոքրիկ բիծ մը բաւ է ազատուելու մաքուր առարկայ մը։ Տարիներէ հետէ բարոյական հանգամանքներ ուսնեցող պատանի մը փոքրիկ պատճառաւ մը կատականի ու կը խոտորի։ Արտաշ՝ ի կենդանութեան հօրն ունեցած բարի հանգամանաց ամենքն ալ կորսընցուց։ Ա՛յն հեզաբարոյ Արտաշ՝ մօրըն հետ այլեւս կոչուութեամբ կը խօսէր. անարգանաց աղաղակներ կը բարձրացընէր. մայրն լալագին կը նայէր, աղերսագին կը պաղատէր, որպէսզի չտիկ վարմունքն. որդւոյն տըխուր վիճակն տեսնելով՝ սիրտն կտոր կտոր կըլլար։ Աննայի միակ հաճոյքն՝ երթալ ու տունտնոյն զերդմանին վըրայ բարձրացած լալ էր։ Դրացիք՝ որ կը տեսնէին Աննայի ամէն օր դուրս ելլելն, հազար եւ մէկ մեկնութիւններ կուտային, եւ կը նկատէին զԱննա իբրեւ գէշ կին մը։ Աննա կը հանըդնար անոնց միտքն, եւ երբեմն իակ կը լսէր։ Բայց ո՞ր ցաւած լաւ սիրտ մը կարեւորութիւն կուտայ ընդհանուն վայրահաչողներու։ Արտաշ իակ մօրը դէմ զայրագին կը պօռար իբրեւ թէ դրացւոց կարծիքն ճիշդ էր։ Աննա լըիւ կարտասուէր. դեղեցիկ ու հրապուրիչ դէմքէն վար կը սահէին արտասուաց խոշոր կաթիլներ ու կկնաստին մոլի եւ չար տղու մը ոտքերուն առաջ։ Զար եւ անարժան տղայ մը մարդկութեան պատուհասն է։

Աննա ժամերն, օրերն կանցուէր ձեռագործութեամբ, որպէս զի օրական հացն հայթայթելու կարող ըլլայ. դրամ չհատակ ճաշու մեծ ժխորն անհամարհանօք կը դիտէր. մարդկութեան վրայ զայրագին կը նայէր. անցած պահուն իրեն խօսքեր ուղղողներուն դէմ բոլորովին անտարբեր կը նայէր։ Աղքատութեան յետին ճիրաններուն մատնուել այսպիսի կնոջ մը վրայ մարդ աքանչանօք կը նայէ։ Զքաւորութիւնն հոգւոյն աւելի վհեւ ու ազնիւ վիճակ մը կը տահմանէ։ Աննա բանով մը չէր վթաներ, բայց միայն իւր անարատ վարուք ու բարքով։ Ընչաւէտ ու մեծատարիճամ տիկնոջ համար օրինակելի կին մ'էր։ Բանի՛ներ՝ թաթախուկ հարստութեան տեսակներու մէջ՝ տակաւին մեծ հաճոյքով կը բարեխի իւրեանց սիրատեր այլոց համար։ Ճշմարտութենէ չեզած չափի ըլլամ երբ ըսեմ թէ՝ մանուկ մը յոյժ երջանիկ է երբ աղքատ մօրմէ մը մայրական դօրովի կը վայելէ։

* * *

Արտաշ՝ 22 տարեկան եղած էր։ Ամէն երեկոյ արբեալ տուն կը դառնար։ Աննա կը դողար զաւակին գինով վիճակն տեսնելով։ Սիրոյ վոխարէն տոկալի ձեւ մը ունէր իւրեւ բաժին. լռիկ կը տանէր այս ամենն։ Միեմ այս ձեւն իւր սիրած էակն չէր զար իրեն։ Արտաշ գինով աչքերն դարձած՝ մօրը վրայ եւլած կը հարուածէր. Աննա տակէն զաւակին կուռվը կը համբուրէր, կը շշուկ։ Հէք մայրութիւն։

* *

Աննա 42 տարեկան հասակին մէջ մեռաւ, ցաւոց եւ վշտաց բեռան տակ։ Դադաղին եռեւէն վրան լռիկ լռիկ հազուստներ կրող երերուն դինով մը կերթար։ Արտաշ էր որ իրեն սիրոյն անձնապահ եղող մօրն անշուք դադաղին կը հետեւէր։ Աննայի կեանքն կը յիշեցնէ ինձ «պատուեա՛ զհայր եւ զմայր քո զի երկայն լիցին աւուրք քո» աստուածային պատուէրն։

Արտաշ Բերայի հանրակառաց տակ մնաց ճամբուեցաւ եւ չարաչար մեռաւ քիչ ետքը, աստիկ գինովութեան պատճառաւ չլսելով կառապանին ազդարարներն։ Ս. Դայրգեան

ԿԱՍԿԱԾՈՂ ԱՄՈՒՍԻՆԸ

Ա.

Վեց ամսէ ի վեր ամուսնացած էին Բլէդի ամուսինն Ատրիէն, թէեւ երիտասարդ, բայց համբաւաւոր դծագրիչ մ'էր, և վերջին արուեստահանդիսին մէջ փայլուն յաջողութիւն մի ունեցած էր։ Իսկ կինը, դեռ շատ փոքրիկ էր, գեղեցիկ և շնորհալից, այն երջանիկ դիմագծութեամբ, որ անապատ զուարթութիւն կը խոստանայ ընտանեկան վառարանին։ Ամուսնացած էին սիրոյ զօրութեամբ, ա՛չ թէ հարստութեան համար, և իրենք իրենց մէջ կը գտնէին ա՛յն քաղցրագոյն փիլիսոփայութիւնն՝ որ դիտէ չափ դընել փառասիրութեան և երջանկութեան բոլոր տարերաց։

Գարնան վերջերը փոթորկային երթալ վնտռել չերզջացեալ վայր մի, Պրըթօնի եզերյ անծանօթ մէկ անկիւնն, ուր ապահով էին այլեւս անխռով ապրիլ, հեռի քաղաքին ժխորէն։ Անդ երկուքէն զատ ոչ ոք չկար. ամէն օր ամայի ծովափանց վերայ սիրուն չըջագայութիւններ կ'ընէին, նոյնպէս խոպան և անմարդաբնակ ժայռերուն վերայ, ուր աներկիւղ կ'երթեւեկին ու կիջնէին։ Երբ Ատրիէն իւր ճաշակին յարմար տեղ մը գտնէր, անմիջապէս կուրծադծէր, մինչդեռ Բլէդ, ժպիտ ի շրթունս, ամուսնոյն ուսին կրթնած, մատիտին և վրձնոյն չարժմունքը կը դիտեր հիացմամբ։ Ա՛հ այսպէս երջանկութիւնը չբաժնուեցաւ իրենցմէ մինչեւ ա՛յն օրն, յորում արուեստագէտն վատահութիւնը վերցուց կնոջը վերայէն։ Ամէն օր թղթաբերը լրագիր կը բերէր. Ատրիէն դիտեց որ Բլէդ միշտ պատրաստակ մը կը վնտռէ տուն երթալու՝ թղթաբերին անցնելու պահուն։

Իւրեանց ընտանիքը սիրող ամուսիններէն չափազանց կատածոտ կը լինին։ Օր մը Ատրիէն իւր սիրած ժայռերուն միոյն վերայ նստած կը ծխէր, ուրկէ կը փայլէին ընութեան գեղեցկութիւններն, երբ յանկարծ նշմարեց թղթաբերին կապտած տարազը։ Չէր կարծեր որ մէկը կը տեսնէ զինքը, մինչդեռ Ատրիէն ժայռին ետեւը պահուըտած՝ ղայն կը դիտէր, և այնչափ հետաքրքրութենէն կրցաւ որոշել թէ՝ կինը մեծ ուրախութիւն մը ղդաց ա՛յն նամակին ընթերցմամբ և սիրուն ժպիտ մը նորա վարդագոյն այտերը փայլեցուց։

Բլէդ նամակը կարդալէ և լրագիրն աչքէ անցընելէ ետքը ըստ սովորութեան տուն վազեց։ Երբ Ատրիէն ճաշի ժամանակ տուն դնաց, թէ՛ նամակին և թէ՛ լրագրոյն վերայ խօսք մ'իսկ չ'բացաւ։ Բլէդ սովորականէն աւելի ուրախ էր, և կենացը մէջ միայն ա՛յն գիշերն էր որ տարօրինակ ձայնով մ'ըսաւ ամուսնոյն,

— Աղէկ միտքս եկաւ. քիչ մնաց որ պիտի մոռնայի. այսօր հօրմէս նամակ մը ստացայ, որ կը ծանուցանէր թէ մեր ընտանեաց բարեկամներէն մին ի Պրըթաներ ճանրօրդութենէ դարձին, ատ պիտի այցելէ։

— Շատ մօտէն կը ճանաչէք այդ բարեկամ ըսած անձդ, հարցուց Ատրիէն։

—Ա՛յ, շատ մօտէն, շատ վայելուչ երիտասարդ մ'է, և ապահով եմ թէ անոր հետ յարաբերութիւն հաստատելով ուրախ պիտի լինիք։

— Կը սխալիս, ես նախամեծար կը համարէի, եթէ չդար մեր առանձնութիւնը խանգարել. Հայրըդ ուրիշ բան չէ՞ դրած։

Բլէդ նամակը փնտռեց ցոյց տալու համար, բայց դժբաղդաբար չդտաւ։

— Լրագիրն ի՞նչ եղաւ, հարցուց արուեստագէտը։

Ա՛հ՛ղ, լրագիրն ալ կորսուած է։

Առաջին տախտութիւնն էր, որ կինը կընէր ամուսնոյն։ Ատրիէն շատ ցաւ ղդաց. ինչն արուեստադիտաց յատուկ առոյգ իմացականութիւնն ունէր, որ անձնատուր կը լինին ամբողջովին իւրեանց տպաւորութեանց։

Բլէդի ըսած երիտասարդն, որոյ անունը Ֆելիքս էր, յաջորդ օրը պիտի դար։ Կինն արտաքոյ կարգի փութաջանութիւն մը ցոյց կուտար՝ հիւրն ըստ պատշաճի ընդունելու համար. միշտ կ'աշխատէր ամէն բան կարգի կանոնի դնել, և չունէր ժամանակ ամուսնոյն ըսելու. որ դիւղ երթալով ճաշակաւոր ձուկեր դնէ։

Ատրիէն տատիկ զայրոյթի կըզդար այդ օտարականին դէմ և չէր կրնար կեղծել իւր բարկութիւնը. Բլէդ բան մը չէր նշմարեր, կամ՝ լաւ ևս է ըսել՝ չէր ուղեր նշմարել, և հակառակ իւր ղդացած տրտմութեան՝ ուրախ ղուարթ կ'երեւէր։

Հետեւեալ առաւօտ այցելուն ժամանեց։ Բան և հինդ տարեկան երիտասարդ մը, անկեղծ և համակրելի դիմօք, մտերմական և յանկուցիչ ձեւերով։ Դծագրիչը՝ սիրով հիւրընկալեց զայն, որ ընտանեցաւ իսկոյն։ Բայց պահ մը ետքը Ատրիէնի եռեթադրութիւնները ատելութեան փոխուեցան, դի նշմարեց որ Բլէդ գաղտագողի կը տեսակցէր երիտասարդին հետ առանց կասկածելու թէ՝ դիրենք դիտողներ կը դանուին, և այնպէս ժպիտներ ալ կը փոխանակէին՝ որով պարզապէս կը մատնէին վարմի յարաբերութիւն մը։ Երկուքըն ալ առիթ կը փնտռէին առանձին գտնուելու. անդամ մը, այն պահուն, ուր ինքզինքին միանակ կը կարծէին, յանկարծ Ատրիէն սենեկին դուռը բացաւ և դիտեց թէ խօսակցութիւնն ընդհատին. Անտարակոյս գաղտնիք մը կար. կը ջանային իրմէ ծածկել. և ամօթալի գաղտնիք մը։

Նախանձը սաստիկ կերպով սկսեր էր Ատրիէնի սիրտը կրծել, դի ո՛չ ապաքէն ամենամաքուր և ամենավճիտ ջրերն շատ դիւրութեամբ կը պղտորին։

Ատրիէն կը յիշէր իւր ընկերակցուհիներն ու ծաղրաբանութիւնները. կը յիշէր խաբուած ամուսիններու դիւրահաւանութեան վերայ եղած անհամ կատակներն, և կատաղութիւնը կը փայլատակէր աչաց մէջ. ի մի բան՝ վրէժխնդրութեան մըտածումը տակաւ առ տակաւ կաւելնար սրտին մէջ, այլ սակայն «համբերութիւնը կեանք է» կ'ըսէր ինքնին։

Բ.

Ճաշէն ետքը, Բլէդ նաւակով պատյատ մը ընելու դաղափարն յղացաւ. Ֆելիքս սիրով ընդունեց, իսկ Ատրիէն անյօժարութիւն ցոյց տուաւ։

Դէպ ի ծովեզր յառաջացան։ Ատրիէն որ բոլոր ձկնորսները կը ճանաչէր, դնաց անոնցմէ նաւակ մը վարձեց և վերադարձին տեսաւ որ Բլէդ Ֆելիքսի հետ ընտանեբար կը տեսակցէր. երեսները կրակներու մէջ էին, աչքերը անուոլոր կերպիւ կը փայլէին, և ա՛յնպիսի ուրախութեամբ կը ժպտէր որ կարծես իւր գեղեցկութիւնը ու չնորհալի ընթացքը ուրիշի մը վերապահած էր։

Վարձուած նաւակը շատ փոքր էր, բայց օդն հանդարտ էր. անզգալի սիւդ մը հաղիւ թէ կը չարժէր վէտ վէտ հայելւոյ մը պէս միացած ջրին մակերեւոյթը. ձկնորք ապահովապէս յայտարարած էին թէ այն օրին ո՛և է վտանգ չպատահիր։

Նախ Ֆելիքս ուղեց թիավարել, բայց իսկոյն անվարժութիւնը խոստովանելով ետ քաշուեցաւ. յայնժամ արուեստագէտն սկսաւ թիավարել, որոյ քով նստած էր Բլէդ։

Ատրիէն թիավարելու պաշտօնին տակ ընկճեալ, նաւակին սոսկալի մղումի մը տալովն հանդերձ, կը չանար ընկերոյ խօսակցութեան ունկնդիր լինել. բայց անոնք ցած ձայնիւ կը խօսէին, ուստի չէր կրնար խօսից իմաստն ըմբռնել։

Ծովեզրէն բաւական բացուած էին. և որովհետեւ Ատրիէն յոգնած էր, թիերը թողուց, որով նաւակն ստացած արագութեամբը բաւական տեղ չարունակեց ընթացքը. Ջուրը թափանցիկ էր. ծովային թռչնիք օդը ճեղքելով կանցնէին, ստուեր մը կը թողուին ջրին մէջ կատարեալ հաւատարմութեամբ։ Ատրիէն իւր նպատակը պատահմամբ անդդարձուցած էր. բայց յանկարծ ամպ մը անցաւ աչքին առջեւէն. հեղուկ հայելին իրեն կը ցուցնէր երկու դիմաց պատկերը, որք փոխադարձաբար կը ժպտէին, նաեւ երկու ձեռաց պատկերք, որք իրարու կը մերձենային, երթ՞ալ մ'էր արդեօք. տեսա՞ւ կամ տեսիլ կարծեց երկու այտից իրարու դպչիլը. ա՛լ տարակոյս չկար թէ յիմարութեամբ խարուած չէր և առանց դառնալով անոնց նայելու, սկսաւ թիավարել սոսկալի կատաղութեամբ։ Բլէդ և Ֆելիքս նշմարե-